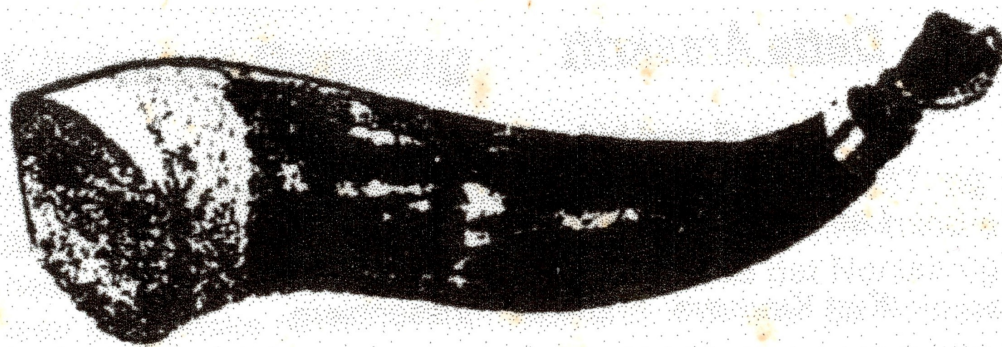

Helnæs sogns

lokalhistoriske
arkiv

Nars skrift

2001

Indhold:

Årets gang i arkivet

Erhvervsdrivende m. flere på Helnæs i 1940'erne

For 100 år siden

Helnes Byvej 62, matr. nr. 8, k

For 100 år siden 1901

Niels Larsen

Min sømandsuddannelse

Dette Årsskrift er lavet af:

Anne Hansen

Helle Blume Andresen

Poul Hansen

Årsskriftet koster 10 kr.

Arkivet har åbent første lørdag i hver
måned kl. 9.30 - 11.30
Og efter aftale på tlf. 64771317

Årets gang i arkivet

På åbent - hus dagen den 24. marts 2001 var der mange besøgende - ca. 40. Foruden udstillingen og kaffebordet kunne man se »Helnæssagnet« på video.

I løbet af året har der været en hel del henvendelser fra mennesker, der søger deres rødder. Der er kommet E-mail korrespondence fra U S A samt besøg og opringninger fra forskellige egne i Danmark, f. eks. var redaktør af »Boe- nyt«, Einar Storm fra Sorø på besøg den 14.-15. maj for at hente »Helnæsstof«. Han kopierede Kaptajn Larsens optegnelser fra »gamle » dage og bruger dem fortløbende i » Boe- nyt«.

Vi har med glæde modtaget billeder, protokoller og andre skrivelser i løbet af året.

Hermed stor tak for alt det vi har fået. Vi er stadig interesseret i flere arkivalier.

Det kniber desværre med at få personer til at arbejde med arkivet, men nu har Helle Andresen meldt sig under fanerne og er villig til at gøre en indsats.

Velkommen til Helle Andresen !

A.H.

Erhvervsdrivende m. flere på Helnæs i 1940.erne

Mange mennesker havde deres beskæftigelse på Helnæs i 1940erne. Oplysningerne er givet af Lars Bang »Helnæsgård« ved de ældres juletræ i Forsamlingshuset december 2000.

Her var:

1 træskomand, 2 skomagere, 2 smede, 1 barber, der også var købmand, 2 murere, 1 bagermester med bageri, 1 mølle, der kørte, 1 maler, 1 kogekone, 1 vaskekone, 1 syerske, 1 hjemmesygeplejerske, 1 jordemoder, 1 telefoncentral. 1, der passede vindmøllen på Maen, 1, der vaskede skaller på Maen til vore høns, 3 vejmande, der med skovl og trillebør holdt vore veje, 1 drænemester, 2 tækkemænd. Her var et mejeri med en bestyrer, 3 mejerister og en fyrbøder. Til at køre mælken til mejeriet var der 3 mælkekuske.

Helnæs havde egen skole med 7 årgange børn - 1 førstelærer og 1 lærerinde.

Her var også en hjemmeslagter, 1 bødker, 1 hjulmand, 1 tømrer med en eller to mand i arbejde.

1 trikotageforretning, 1 vognmandsforretning, 1 rutebilejer med 2 rutebiler (Assens og Hårby)

og en taxa. Ved fiskerlejet var der 9 erhvervsfiskere, og nogle af dem havde karle til hjælp.

Om sommeren var »Helnæshus« åbent som sommerhotel. I toldsted med en tolder var her også.

Helnæs havde også eget posthus med landpost.

Ved kirken var der foruden egen præst, graver, organist og kirkesanger også en bælgetræder.

Dengang havde Helnæs eget sogneråd og egen sognefoged.

Udover alle nævnte var der også Kroen, Brugsen og Forsamlingshuset, som heldigvis stadig eksisterer.

A H

For 100 år siden 1901

8 /2 Helnæs fyr tændt forsøgsvis i Gaar.-
Vil være tændt fra d. 19' februar d. Aa.

5/11 Proprietær Runge, Bogaard, Helnæs har forevist en
usædvanlig stor
Runkelro (Elvelham), der havde en Længde af 24
Tommer,
og et Omfang af 23 Tommer.- Den vejede 18 Pund.

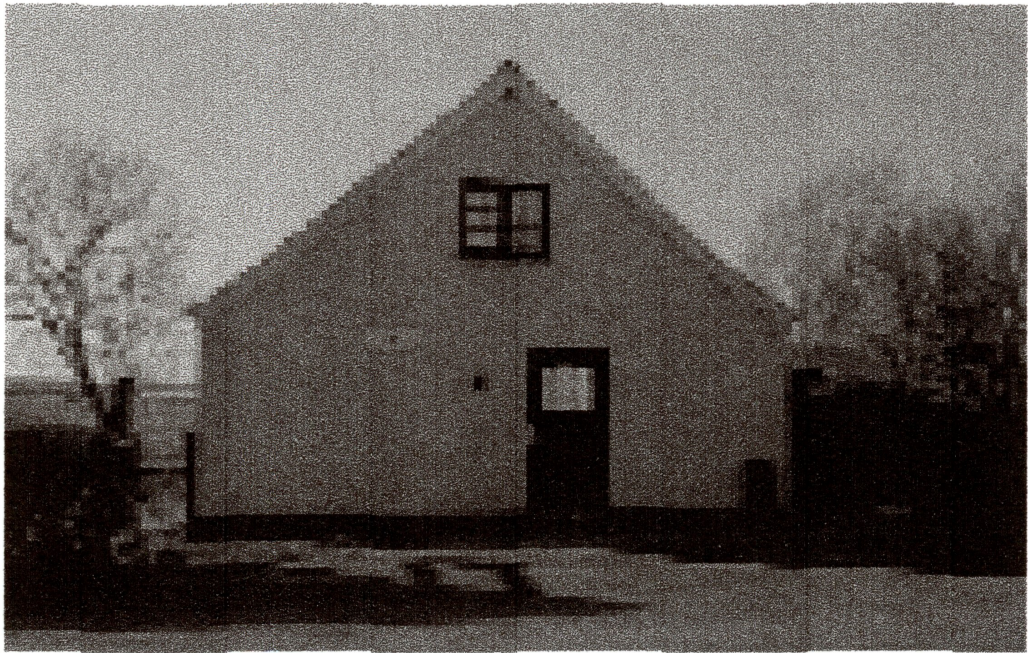
Helnæs Fyr

Helnæs Byvej 62, matr. nr. 8, k (Karl Aages hus og grund)

Jordstykket hørte oprindeligt til »Holmegaard«, som lå inde i byen, der hvor Pia og Karl Find's hus ligger nu. Gården brændte i sommeren 1832, og ejeren, Anders Dideriksen opbyggede gården på det nuværende sted.

Citat fra Niels Larsens optegnelser:

»Den 29/11 1828 får Anders Dideriksen tilladelse til af gårdens fæstelod at overdrage en Gymnastikplads på $\frac{3}{4}$ skp . Land til Helnæs skole mod at sognet betaler 3 skp. Rug årlig. (Sygeplejerskens hus ligger nu på nævnte plads)«

I 1919 opførtes boligen til sygeplejersken. Ifølge nulevende dames oplysning er huset bekostet af søskendeparret Karen Nielsen og H.C. Nielsen. De 2 mennesker, der også gav orgel til Helnæs Kirke i 1920. Den første sygeplejerske var Hulda Thomsen, hun var enke og havde 4 børn .

Den yngste Johannes var på alder med Carlo Jacobsen.

Hulda huskes endnu af ældre Helnæsboere. Hun cyklede rundt på sygebesøg i al slags vejr.

I boligen var der ikke indlagt vand, så hun hentede, hvad hun skulle bruge hos skolelærerens. Stovvasken klarede hun i lærerens vaskehus. Det var før kvinder gik med lange bukser, så for at holde varmen syede Hulda forlængere på sine benklæder, men dem ville lærerfruen ikke ha' hængende på sin tøjsnor.

Efter Hulda kom anden sygeplejerske til Helnæs og boede i nr. 62.

Den sidste herboende sygeplejerske var fru Grethe Jensen, der havde datteren Berit i Helnæs skole.

Kristen og Helga Bak
Boede i sygeplejeboligen
omkring 1960.

Helga tog sig meget af
byens børn, som
fik lov at lege i haven.
En periode havde
Helga ishus, hvor der
nu er garage.

*Hulda Thomsen og
hendes mand*

*Hulda Thomsen -datter af
Anders Hansen og Else Marie
Andersen.*

*Hendes børn - Svend, Peder,
Johanns og Jørnitta*

Efter hendes afsked blev
huset solgt til Lars Peter
Nielsen, » Bangholm« i
1967.

Tilsyneladende nød Lars
Peter at bo inde i »byen«.
Han gik meget på besøg hos
naboerne og især hos Martin
Brunkul i »Gøglervognen«.
Han kom med spændende
ting til børnene, og han nød
at ryge store cigarer.

Han var praktisk på nogle punkter. Når kartoflerne skulle til spiring, satte han dem i kasser under sengen.

Da Lars Peter ikke kunne klare sig selv hjemme, kom han på plejehjem Korsvang i Assens og huset blev solgt til Karl Aage Larsen i januar 1980.

Karl Aage renoverede huset og boede der nogle år, hvorefter han købte sin Farmors gård og gamle smedie og huset blev udlejet.

På tiden er huset lejet ud til Helnæs Højskole og beboes af Forstander Kristian Kjær.

Pudsigt nok blev matr. 8,k brugt til gymnastik for skolebørn for 100 år siden, og nu er den igen tilknyttet skolen.

Niels Larsen

Niels Larsen,
Onkel Niels,
Niels »Kromand«. (Han var søn fra Helnæs kro).
Kaptajn Larsen, disse navne høres i flæng om samme person. Ifølge sønnen, Børge Helmø, ville han ikke kaldes kaptajn, da det lyder som en person i hæren - så hellere kaldes skibsfører.
Han har bidraget til Helnæs Lokal arkiv med uvurderlige skrivelser om Helnæs.

Han må ha' haft en stor kærlighed til sin hjemstavn, når han har gjort det enorme arbejde med sirlig skrift at håndskrive hundreder af sider. Her skal gengives en del af NielsLarsens logbog:

Min sømandsuddannelse.

Jeg er født den 18' august 1882 i Helnæs sogn, Odense amt, gik i sognets landsbyskole til mit fjortende år og blev konfirmeret i efteråret 1896.

I 1897 mønstrede jeg ud som kokkedreng med toldkrydseren - fartøj nr. 21, der havde station ved Assens og sydlige Lillebælt. - Ved nytår 1898 forflyttedes jeg til toldkrydsfartøj nr. 13 ved Odense Gab og afmønstrede herfra i slutningen af samme år. I toldkrydsfartøjerne blev en dreng lært til orden og renlighed. Af de gamle matroser lærte man forskellige sømandsarbejder og at kokkerere. - Det var alt i alt en udmærket forskole for en vordende sømand. - Desværre viste det sig, at jeg ikke var søstærk. Jeg plagedes ustandselig af søsyge og skrev derfor hjem til mine forældre, at jeg hellere måtte opgive søen og i stedet for lære et eller andet håndværk. - Svaret herpå indløb omgående og lød omtrent således : »Du har jo selv valgt at gå til søs, og du må også bestemme for dig selv igen, men så meget vil vi indprente dig, at der kommer ikke noget godt ud af at gå fra det ene til det andet«. Det afgjorde sagen, og jeg fortsatte, men kan bemærke, at jeg aldrig blev rigtig søstærk, så længe jeg sejlede.

Niels Larsen skriver om mange dramatiske hændelser på havet. Historien fortsætter i næste nummer.

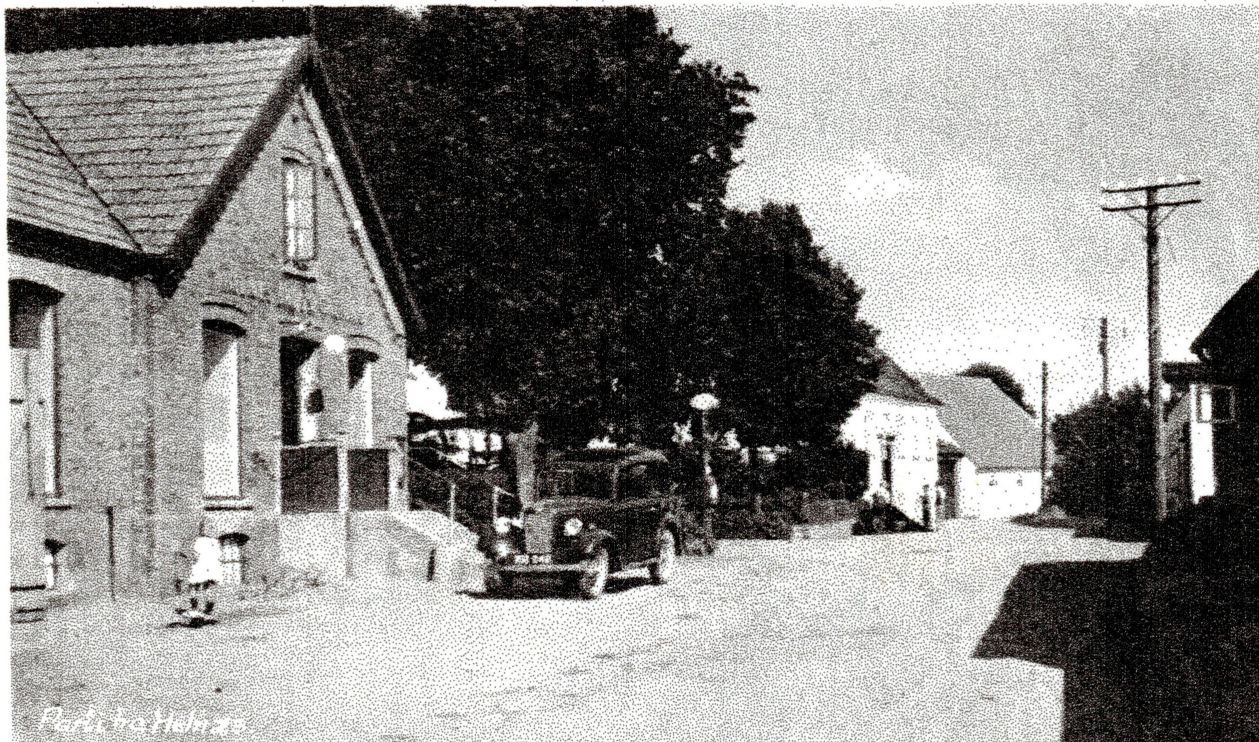
A.H.

Årsregnskab 2001 for Helnæs Lokalhistoriske Arkiv

		Indtægter	Udgifter
01.01	Kassebeholdning	444.79	
19.02	S.L.A.		110.00
19.02	Kursusafgift		120.00
24.03	Solgt 4 hæfter (Carlos)	160.00	
24.03	Solgt årsskrifter	50.00	
05.05	Assens Kommune tilskud	2000.00	
10.05	Indsat i Sparekasse		2000.00
25.11	Salg af kopier	40.00	
31.12	Rente	20.12	20.12
	I alt	2714.91	2250.12
31.12	Kassebeholdning		464.79
	Balance	2714.91	2714.91
	Checkkonto	10213.00	
	Kontanter	464.79	
31.12	Beholdning 31.12.2001	10677.79	

Det er arkivarbejdernes store ønske at få en PC til hjælp i arkivet. Heldig vis er der penge i kassen ,men programmet til registrering af arkivalierne er meget dyre, så det håber vi der bliver råd til en dag.

Arkivarbejderne

Hvis nogen ligger inde med gamle beskrivelser, billeder, breve eller kort, (fra Helnæs), er arkivet meget interesseret i at overtage disse til opbevaring og registrering.

Arkivet håber at få råd til at anskaffe en P.C.er til at registrering af akivalier.

